

Alex. 55

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany etatu posad i płac personalu lekarskiego i funkcyonaryuszów administracyjnych kraj. szpitala powszech. we Lwowie i kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie, tudzież w przedmiocie restytuowania posady chemika przy szpitalu lwowskim.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 21. listopada 1905. do ls. 4352 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania:

a) petycję prymaryuszy kraj. szpitala powszech. we Lwowie o podwyższenie poborów służbowych;

b) petycję lekarzy pomocniczych tegoż szpitala o pomnożenie posad lekarzy pomocniczych o podniesienie ich płacy, przyznanie dodatku drożyzniowego, dodatku na mieszkanie z opałem i oświetleniem, wreszcie;

c) petycję urzędników kraj. szpitala powszech. we Lwowie o podwyższenie płacy.

Tą samą uchwałą odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania również:

d) petycję prymaryuszów kraj. szpitala Św. Łazarza w Krakowie o podwyższenie poborów służbowych i

e) petycję urzędników tegoż szpitala o regulację płac.

Wywiązując się z powyższego polecenia, Wydział krajowy zgodnie z uwagami zawartemi w sprawozdaniu Komisji budżetowej zaznacza przedewszystkiem,

iż ustanowione etatem z r. 1875. pobory prymaryuszów obu szpitali krajowych pozostały dotąd niezmienione — podczas, gdy płace i emolumenta obu dyrektorów tych szpitali w roku 1902., w porównaniu z poprzednimi poborami, a to tytułem płacy . . . . . 3.200. K
i dodatku na mieszkanie . . . . . 800 K
znacznie podwyższone zostały i pobory te wynoszą obecnie tytułem płacy 5.800 K
zaś dodatek na mieszkanie . . . . . 1.200 K.

Płace sekundaryuszów I. i II. klasy podwyższono w r. 1901 z poprzednich 1.200 i 1.000 K na 1.400 i 1.200 K, a nadto na wniosek Wydziału krajowego ustanowił Wysoki Sejm początkowo po trzy adjuta dla lekarzy pomocniczych po 600 K rocznie, które to adjuta w roku 1906. do liczby ośmiu pomnożone zostały. Niemniej też i pobory urzędników administracyjnych polepszone zostały od r. 1902 skutkiem przyznania 10% tytułem dodatku drożyznianego, który to dodatek następnie na mocy uchwały Wys. Sejmu do stałej płacy wliczony został.

Wydział krajowy uważał za konieczne naprowadzenie szczegółów powyższych na wstępie niniejszego sprawozdania, a to dla uzasadnienia granic wniosków, jakie Wysokiemu Sejmowi w wykonaniu danego polecenia i licząc się z położeniem finansowem kraju i potrzebami szpitali, przedstawić postanowił.

Nie ulega wątpliwości, iż w tak długim szeregu lat, które upłynęły od uchwalenia etatu płac personelu lekarskiego a w szczególności płac prymaryuszów obu szpitali krajowych ówczesne stosunki doniosłej uległy zmianie tak pod względem zwiększenia frekwencji chorych, a co za tem idzie, bardziej wyczerpującej pracy w pierwszym rzędzie kierowników oddziałów szpitala, jakoteż przez znacznie trudniejsze warunki egzystencji materialnej.

Wobec tego słusznem też jest zapatrywanie podniesione w petycyi, iż ustanowione w r. 1875. płace prymaryuszów szpitala, istotnie nie odpowiadają istniejącym dziś warunkom.

Wzrastająca liczba chorych w tych szpitalach, uzasadnia również potrzebę pomnożenia personelu lekarzy pomocniczych, których liczba dotychczasowa okazuje się niewystarczającą. Oceniając ten stan rzeczy, tudzież wymogi zakładów tej miary jak szpitale krajowe we Lwowie i Krakowie, Wydział krajowy uznał konieczność polepszenia płac prymaryuszów i pomnożenia sił lekarskich pomocniczych w obu szpitalach krajowych.

Nadto z uwagi na okoliczność, iż z powodu braku miejsca szczególnie w gmachu szpitala lwowskiego a po części i szpitala św. Łazarza w Krakowie nie wszyscy sekundaryusze otrzymują przewidziane etatem pomieszkanie (które składa się z pokoju umeblowanego z dodaniem opału i światła), uznaje Wydział krajowy za słuszne, iżby tym sekundaryuszom, którym nie zostało oddane pomieszkanie w naturze, przyznany był w zamian dodatek na mieszkanie.

Zaznaczamy przy tem, iż wedle dat zasiągniętych płace stałe sekundaryuszów ustanowione w szpitalach naszych, równe są co do wysokości płacom w innych szpitalach monarchii.

Na podstawie szczegółów wyżej naprowadzonych Wydział krajowy przedkłada tedy Wys. Sejmowi wniosek o podwyższenie płac prymaryuszów szpitali krajowych we Lwowie i w Krakowie do kwoty 3.000 kor. rocznie — czyli o 600 foron wyżej od płac dotychczasowych (wynoszących 2.400 kor. rocznie), tudzież o pomnożenie posad lekarzy pomocniczych a mianowicie:

w kraj. szpitalu powsz. we Lwowie o jednego sekundaryusza kl. I i dwóch sekundaryuszów klasy II.;

w kraj. szpitalu św. Łazarza w Krakowie o jednego sekundaryusza klasy I.; nadto o podwyższenie dotychczasowej liczby adjutów po 600 kor. dla bezpłatnych praktykantów lekarskich o dwa dla każdego szpitala;

wreszcie o przyznanie tym sekundaryuszom w obu szpitalach krajowych,

którzy nie mają pomieszkania w naturze, dodatku do płacy po 300 kor. rocznie na tak długo, dokąd pomieszkanie takie oddane im nie będzie.

Wypłata dodatku powyższego ustanie na wypadek, gdyby sekundaryusz nie zajął oddanego mu mieszkania w szpitalu.

Co do wniosku o pomnożenie sił lekarskich, a w szczególności liczby adjutów dla bezpłatnych praktykantów dodajemy jeszcze, iż wniosek ten uzasadnionym jest nie tylko wznagającą się pracą w szpitalach. stale niemal przepełnionych chorymi — ale nadto faktem, iż liczba zgłaszających się lekarzy na bezpłatną praktykę coraz bardziej się zmniejsza, tak, iż przy zbyt małej frekwencji uczniów na Wydziałach lekarskich obawiać się należy braku pomocniczych sił lekarskich w szpitalach naszych.

Wydział krajowy sądzi tedy, iż możność uzyskania w stosunkowo krótkim czasie adjutum będzie zachętą dla młodych lekarzy do wstępowania na praktykę szpitalną.

W związku z wnioskami niniejszymi w przedmiocie zmiany etatów szpitali krajowych — pozostaje poruszona w petycyach również sprawa przyznania charakteru i poborów prymaryuszy kierownikom oddziałów chorych zakaźnych w obu szpitalach krajowych, tudzież sprawa restytuowania posady chemika przy kraj. szpitalu powsz. we Lwowie.

Praca i obowiązki połączone z prowadzeniem oddziałów chorych zakaźnych nie tylko równe są wymogom stawianym do prymaryuszów innych oddziałów szpitali, ale nadto powodują tem większe niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia, ograniczając lekarzy kierujących tymi oddziałami niemal wyłącznie tylko do dochodów z płacy.

Uwzględniając te okoliczności, Wydział krajowy uważa za słuszne, iżby kierownikom powyższych oddziałów przyznanym był charakter prymaryuszów i równe tymże pobory służbowe. Pobory te stosownie do niniejszego przedłożenia wyższe będą dla kierownika oddziału zakaźnych przy szpitalu lwowskim od dotychczasowych o 600 kor. rocznie, albowiem odpadnie natomiast wypłata dodatku osobistego przyznanego temuż kierownikowi w kwocie 800 kor. rocznie.

W szpitalu krakowskim zaś pobory kierownika oddziału zakaźnego, który nie otrzymuje dodatku osobistego, będą wyższe od dotychczasowych o 1.400 kor. rocznie.

Wreszcie w uwzględnieniu odpowiedzialnej i żmudnej pracy aptekarzy w obu szpitalach kraj. Wydział krajowy na skutek próśb wniesionych i usilnie popartych proponuje podwyższenie dotychczasowych płac tych funkcjonaryuszów o 200 kor. we Lwowie, zaś o 400 kor. rocznie w Krakowie.

Co do petycyi urzędników administracyjnych o podwyższenie płac Wydział krajowy z powodów na wstępie niniejszego sprawozdania przytoczonych ograniczyć się musi tylko do wniosku o zrównanie poborów aplikantów kancelaryjnych szpitali z poborami takichże urzędników Wydziału krajowego, którzy po 3-ich latach służby posuwają się do płacy 1.200, zaś po 5-ciu latach do 1.500 kor. rocznie.

Aplikanci kancelaryjni przy szpitalach krajowych pobierają bowiem tytułem płacy tylko 1.100 kor., nie mają zaś ani dodatków na mieszkanie ani i pięcioletnich, która to płaca w obec wymogów kwalifikacyjnych i małych widoków na awans — jest istotnie za niską.

Nakoniec przystępujemy do uzasadnienia wniosku o restytucję posady chemika przy szpitalu lwowskim.

Uchwałą Wys. Sejmu z dnia 3. maja 1900 do ls. 3457 powzięta w załatwieniu sprawozdania i wniosku Wydziału krajowego z dnia 27. lutego 1900 l. 10.953 znieśioną została posada chemika przy kraj. szpitalu powsz. we Lwowie ustanowiona etatem posad i płac z r. 1875. Do przedstawienia wówczas

wniosku takiego skłoniło Wydział krajowy zapewnienie, iż w obec kreowania przy fakultecie lekarskim wszechnicy lwowskiej posady profesora chemii patologicznej szpital lwowski korzystać będzie mógł z pomocy tegoż profesora, która też pod pewnymi warunkami ofiarowaną została, że zatem bez uszczerbku dla potrzeb szpitala pod względem rozbiórów i analiz chemicznych osobny chemik szpitalny zbędnym się okaże, a wydatek odnośny zaoszczędzonym zostanie. Dążenie zaś do uzyskania tej oszczędności uważaliśmy tem bardziej za wskazane, ile że równocześnie Wydział krajowy przedstawił Wys. Sejmowi potrzebę pomnożenia personelu lekarskiego dla innych oddziałów szpitala.

Pomimo zapewnienia jednak pomocy ze strony profesora chemii patologicznej Wydział krajowy postanowił, ażeby wszelkie narzędzia i rekwizyta ówczesnej pracowni chemicznej szpitala przeniesione zostały do gmachu głównego a to dla użytku podręcznego kierowników oddziałów, powierzając nadzór nad temi rekwizytami jednemu z prymaryuszów.

Gdy atoli w praktyce i w toku dalszych rokowań okazało się, iż dla zapewnienia niezbędnych szpitalowi analiz ze strony Instytutu chemii lekarskiej przy wszechnicy lwowskiej koniecznem byłoby ustanowienie przy tym Instytucji jednej siły lekarskiej pomocniczej kosztem funduszu krajowego, a nadto płatnego kursora do zbierania i odnoszenia przedmiotów, przeznaczonych do rozbioru, wreszcie przeniesienie do tegoż Instytutu urządzeń laboratoryjnych pracowni chemicznej szpitala, przeto uwzględniając inne jeszcze potrzeby i trudności wynikłe dla szpitala z braku zależnego od Dyrekcji funkcyjonyusza w pracowni powyższej. Wydział krajowy na wniosek Dyrektora szpitala postanowił zatrzymać urządzenia laboratoryjne pracowni chemicznej przy szpitalu i zgodził się na stałe powierzenie kierownictwa tą pracownią jednemu z lekarzy pomocniczych szpitala.

Zarządzenie to uczyniło jednak tylko po części zadość podnoszonym reklamacyom i utyskiwaniom na brak fachowego chemika, odejmując atoli z drugiej strony jedną siłę lekarską z uszczerbkiem dla służby oddziałowej szpitala.

W obszernie i wyczerpująco motywowanej relacji z dnia 26. marca b. r. (l. W. 36.712) Dyrektor szpitala lwowskiego opierając się na poczynionych ujemnych dla celów szpitala doświadczeniach wynikających z braku fachowo wykształconego chemika, przedstawił nieodzowną konieczność restytuowania odrębnej pracowni chemicznej szpitala w dawnych jej rozmiarach i zamianowania jej kierownikiem lekarza-chemika, któryby posiadał specjalne uzdolnienie i praktykę w tym dziale wiedzy i nauki lekarskiej.

W obec faktu, iż posada samodzielnelnego chemika szpitala lwowskiego jak przy organizacyi służby lekarskiej w r. 1875 ustanowioną została, wymogi zaś postępu i nauki obecnie tem wyżej się podniosły, usprawiedliwionem jest żądanie izby, tak wielki zakład lecznicy, jakim jest szpital powszechny we Lwowie, posiadał dla spełniania swych zadań wyłączną i samodzielną pracownię chemiczną, pod kierunkiem lekarza specjalisty.

Ponieważ, jak to wyżej przytoczyliśmy, szpital lwowski nie mógł — bez ujemy dla swych potrzeb — ograniczać do pośredniej tylko i warunkowo ofiarowanej pomocy Instytutu chemii lekarskiej w dokonywaniu rozbiórów i analiz nieodzownie koniecznych do rozpoznania chorób przy zastosowaniu sposobu i metody leczenia. Czasowe zaś powierzanie kierownictwa pracownią chemiczną zmieniającym się lekarzom pomocniczym nie odpowiadało by celowi. Wydział krajowy uchwalił przedstawić Wys. Sejmowi dalszy wniosek o restytuowanie przy kraj. szpitalu powsz. we Lwowie stałej posady chemika z płacą 2 400 kor. rocznie i prawem do trzech dodatków pięcioletnich po 300 koron rocznie. Płaca, którą obecnie proponujemy dla chemika szpitala, wyższą jest tylko o 400 kor. rocznie od ustanowionej etatem z r. 1875.

W przypuszczeniu, iż Wvsoki Sejm przychyli się do wniosków objętych niniejszem przedłożeniem, Wydział krajowy zarządził wstawienie do prelimina-

rzy obu szpitali krajowych we Lwowie i w Krakowie na rok 1907 potrzebnych kredytów na płace i dodatki, tudzież w obec proponowanego pomnożenia sił lekarskich. Wydział krajowy uprasza tedy :

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie niniejsze do wiadomości;
2. Sejm ustanawia napowrót w etacie służby lekarskiej kraj. szpitala powszechnego we Lwowie posadę chemika szpitala z płacą 2.400 K rocznie, oraz z prawem do trzech dodatków pięcioletnich po 300 K rocznie;
3. Sejm przyznaje kierownikom oddziału chorób zakaźnych kraj. szpitala powszech. we Lwowie i kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie charakter i pobory prymaryuszów, przy równoczesnem jednak odjęciu dodatku osobistego przyznanego kierownikowi przy szpitalu lwowskim w kwocie 800 K rocznie;
4. Sejm ustanawia płace prymaryuszy kraj. szpitala powszech. we Lwowie, tudzież w kraj. szpitalu św. Łazarza w Krakowie w kwocie 3.000 K rocznie.
Dodatki pięcioletnie zaś uchwalone etatem w roku 1875 w kwocie (200 złr.) 400 K pozostają i nadal niezmienione;
5. Sejm ustanawia: a) w etacie służby lekarskiej pomocniczej kraj. szpitala powszech. we Lwowie jeszcze jedną posadę sekundaryusza I. klasy i dwie posady sekundaryuszów II. klasy;
b) w etacie służby lekarskiej pomocniczej kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie jeszcze jedną posadę sekundaryusza I. klasy;
6. Sejm zatwierdza wstawione do preliminarza budżetu kraj. szpitala powszechnego we Lwowie i kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie kredyty na dalsze dwa adjuanty dla każdego z tych szpitali;
7. Sejm przyznaje sekundaryuszom klasy I i II. w obu szpitalach krajowych dodatek na mieszkanie po 300 K rocznie, a to do czasu, zanim sekundaryuszom tym oddanem zostanie pomieszczenie z opałem i światłem w naturze;
8. Sejm ustanawia w etacie służby administracyjnej szpitali krajowych we Lwowie i w Krakowie płacę aptekarzy po . . . . . 2.200 K rocznie, przy równoczesnem odjęciu obecnie pobieranych przez tychże dodatków osobistych a to we Lwowie w kwocie . . . . . 400 K w Krakowie zaś w kwocie . . . . . 200 „ rocznie.
Dotychczasowe dodatki aktywalne i pięcioletnie tych funkcjonaryuszów pozostają nadal niezmienione;
9. Sejm zatwierdza wniosek Wydziału krajowego na zrównanie plac aplikantów kancelaryjnych w szpitalach krajowych we Lwowie i w Krakowa z płacami aplikantów rachunkowych i manipulacyjnych Wydziału krajowego, o ile aplikanci przy szpitalach, skutkiem przydzielenia ich do czynności w Izbach przyjęcia, nie otrzymują prócz płacy przywiązanych do tych czynności emolumentów w naturze.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz, w. r.
Członek Wydziału kraj.

